

28.05.23

niedziela, godz. 18.00
Wrocław, NFM, Sala Główna, estrada w odwróceniu

Wieczny Bach

Andrzej Kosendiak – dyrygent
Wrocław Baroque Ensemble:
Aleksandra Turalska, Aldona Bartnik – soprany
Daniel Elgersma, Piotr Olech – kontratenory
Maciej Cocman, Florian Cramer – tenory
Tomáš Král, Volodymyr Andrushchak – basy
Emiliano Rodolfi – obój
Zbigniew Pilch, Mikołaj Zgółka,
Małgorzata Kosendiak – skrzypce
Michał Micker – altówka
Krzysztof Karpeta – wiolonczela
Julia Karpeta – violone, viola da gamba
Agnieszka Siemiankowska – fagot
Přemysl Vacek – teorba
Marta Niedźwiecka – pozytyw, klawesyn

Program:

Johann Sebastian Bach (1685–1750)
Koncert c-moll na obój i skrzypce BWV 1060R [15']

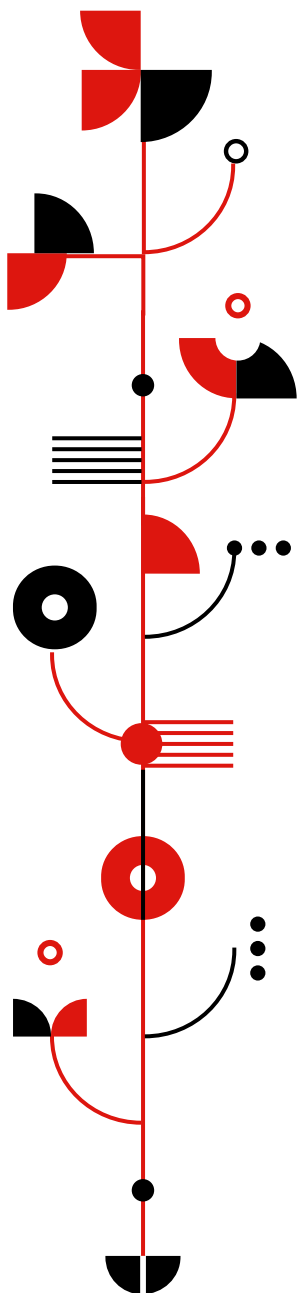
- I. *Allegro*
- II. *Adagio*
- III. *Allegro*

Wo gehest du hin? – kantata BWV 166 [18']

- I. *Aria* (bass): *Wo gehest du hin?*
- II. *Aria* (tenor): *Ich will an den Himmel denken*
- III. *Choral* (soprano): *Ich bitte dich, Herr Jesu Christ*
- IV. *Recitativo* (bass): *Gleichwie die Regenwasser bald verfließen*
- V. *Aria* (alto): *Man nehme sich in acht*
- VI. *Choral*: *Wer weiß, wie nahe mir mein Ende*

Komm, Jesu, komm – motet BWV 229 [8']

- I. *Komm, Jesu, komm*
- II. *Aria*: *Drum schließ ich mich in deine Hände und sage, Welt, guter Nacht!*

Ich habe meine Zuversicht – kantata BWV 188 [27']

I. *Sinfonia*

II. *Aria* (tenor): *Ich habe meine Zuversicht*

III. *Recitativo* (bass): *Gott meint es gut mit jedernann*

IV. *Aria* (alto): *Unerforschlich ist die Weise*

V. *Recitativo* (soprano): *Die Macht der Welt verlieret sich*

VI. *Choral: Auf meinen lieben Gott*

Singet dem Herrn ein neues Lied – motet BWV 225 [14']

I. *Singet dem Herrn ein neues Lied*

II. *Wie sich ein Vater erbarmet* – *Gott, nimm dich ferner unser an*

III. *Lobet den Herrn in seinen Taten*

Koncert finałowy XXXII Festiwalu Maj z Muzyką Dawną

Choć posada kantora w kościele św. Tomasza gwarantowała stały dochód, to wymagała od kompozytora wzmożonej pracy i wypełniania rozlicznych obowiązków. Z początkowego okresu tego intensywnego i niezwykle ważnego etapu w twórczości lipskiego kantora pochodzą niemal wszystkie dzieła zaplanowane w programie koncertu.

Obejmując posadę lipskiego kantora w maju 1723 roku, Bach zgodził się wziąć odpowiedzialność za wiele aspektów życia muzycznego miasta, do którego przybył. Oprócz najważniejszego zadania, jakim było przygotowywanie kantat na wszystkie niedziele i święta, zobowiązał się do wykonywania szeregu innych prac. Uczył chłopców śpiewu i gry na instrumentach, a także towarzyszył chórowi uczniowskiemu na pogrzebach. Ponadto był jednym z siedmiu nauczycieli zatrudnionych w szkole św. Tomasza, gdzie nauczał śpiewu oraz łaciny. Nic więc dziwnego, że wśród najstawniejszych kompozytorów w historii Bach zapisał się jako ten, który stosunkowo niewiele podróżował – zgodnie z umową nie mógł on opuszczać granic miasta bez zgody władz miejskich. Ile zatem wynosiło wynagrodzenie kompozytora? Rocznie miał on otrzymywać około 700 talarów, co w porównaniu choćby z jego weimarską wypłatą, stanowiło znacznie lepsze warunki. Rzeczywistość okazała się jednak mniej kolorowa – miasto regularnie

wypłacało mu pensję w wysokości około 100 talarów. Aby utrzymać rodzinę, Bach musiał więc podejmować mniejsze, dorywcze prace.

W czasie koncertu *Wieczny Bach* muzyków Wrocław Baroque Ensemble pod kierownictwem Andrzeja Kosendiaka jako pierwszy zabrzmiał *Koncert c-moll* na obój i skrzypce BWV 1060R. Bach napisał go najprawdopodobniej jeszcze w okresie, w którym przebywał w Köthen, jednak w Lipsku powrócił do utworu i stworzył transkrypcję na dwa klawesyny i orkiestrę. Partytura pierwotnej wersji utworu zaginęła i już w dwudziestym wieku zrekonstruowano ją właśnie na podstawie lipskiego opracowania. Odtworzona kompozycja składa się z trzech części (*Allegro*, *Adagio*, *Allegro*), w których obój i skrzypce na przemian prowadzą ze sobą ożywiony dialog, słuchają się wzajemnie i dają przestrzeń do ekspresji. W odpowiedzi na wirtuozowską partię skrzypiec w pierwszej części obój ze swadą odpowiada estradowemu partnerowi, z humorem imitując echo. W środkowym ogniwie instrumenty tworzą tęskny duet, by w najbardziej żywiołowym finałowym fragmencie oddać się nieskrępowanej radości wspólnego muzykowania.

Pozostałe utwory koncertu pochodzą już ściśle z lipskiego okresu twórczości kompozytora. Jako druga zabrzmiała kantata *Wo gehest du hin?* BWV 166, którą Bach napisał w drugim roku swojego urzędowania w Lipsku. Dzieło przeznaczone na czwartą niedzielę po Wielkanocy jest w istocie rozważaniem nad sensem życia. Egzystencjalnym przemyśleniom Bach nadał wyjątkową muzyczną oprawę – usłyszymy w niej tenorową arię *Ich will an den Himmel denken* z towarzyszeniem skrzypiec i oboju, która w katalogu dzieł Bacha funkcjonuje też jako *Trio g-moll* na organy BWV 584. Na uwagę zasługuje również chorał *Ich bitte dich* z partią sopranu wyeksponowaną na tle instrumentów smyczkowych i basso continuo.

W niezwykle bogatym dorobku Bacha motety reprezentowane są skromniej, a zachowana większość ma okolicznościowy charakter – kompozytor pisał je przeważnie z myślą o ceremoniach pogrzebowych. Na koniec pierwszej części koncertu Wrocław Baroque Ensemble wykona wyrafinowany wokalnie ośmiogłosowy motet *Komm, Jesu, komm* (BWV 229) o wyjątkowo podniosłym charakterze. Wiadomo, że utwór powstał w 1723 lub 1724 roku, ale do tej pory nie odnaleziono informacji, kogo Bach pożegnał tak uroczystą muzyką.

Drugą część wieczoru otworzy wykonanie kantaty *Ich habe meine Zuversicht* BWV 188 z 1728 roku. Ten rozbudowany utwór rozstawiła przede wszystkim pogodna tytułowa

tenorowa aria, którą poprzedza *Sinfonia* zapożyczona z *Koncertu klawesynowego d-moll* BWV 1052. Ciekawym nastrojowym kontrapunktem dla arii *Ich habe meine Zuversicht* jest znacznie dramatyczniejsza w wyrazie przeznaczona na głos altowy *Unerforschlich ist die Weise*, z towarzyszeniem wiolonczeli i pozytywu. Cała kantata jest niezwykłym popisem wokalnym głosów solowych – pomiędzy dwie arie Bach wplótł recytatywy – basowy *Gott meint es gut mit jedermann* oraz krótki sopranowy *Die Macht der Welt verlieret sich*. W finale artysta zaplanował czterogłosowy chorał *Auf meinen lieben Gott*.

Na zamknięcie wieczoru artyści zachowali muzyczną niespodziankę, która swym pięknem miała uwieść jednego z największych kompozytorów w dziejach. Motet *Singet dem Herrn ein neues Lied* BWV 225, napisany około 1726 roku, Bach przeznaczył na dwa chóry. Wieńcząca go kunsztowna fuga *Lobet den Herrn in seinen Taten* miała zachwycić samego Wolfganga Amadeusa Mozarta, który usłyszał motet w Lipsku w roku 1789.

Agnieszka Szynek

NFM.WROCLAW.PL

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Mecenas NFM:

Mecenas
Edukacji NFM:

Partner
strategiczny NFM:

Partnerzy NFM:

MAXFLIZ
RENIA STRONA WIĘTEZA

FANUC

Mineral Zdrój

